42. מטות. בין "לפני בני ישראל" ל"לפני ה'".

בפרשת בני גד ובני ראובן אנו מוצאים אריכות וחזרות רבות: הם מבקשים נחלה בעבר הירדן, משה מוכיח אותם אבל הם מבטיחים לצאת חלוצים לפני ישראל. משה חוזר על התנאי, ושוב הם מאשרים את התחייבותם. ויש להבין: לשם מה כל החזרות הללו?

נראה לבאר, על פי דברי רבי יצחק עראמה (המאחר ה-15 לספירה) בספרו 'עקידת יצחק' (שער פה): משה רבינו הבחין בפגם דק בלשונם. בתחילה אמרו בני גד ובני ראובן: גְּדֹרֹת צֹאן נִבְנֶה לְמִקְנֵנוּ פֹּה וְעָרִים לְטַפֵּנוּ ... וַאֲנַחְנוּ נֵחָלֵץ חֲשִׁים לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. כל דבריהם נאמרו בלשון מעשית בלבד: מקנה, טף, ערים, מלחמה ואחריות לאומית. אך שם שמים לא נזכר בהם כלל!

משה רבינו מלמד אותם יסוד גדול: גם עניינים הנראים טבעיים, מדיניים וצבאיים, צריכים להיעשות מתוך תודעה של עמידה לפני ה'. לכן כאשר משה חוזר על דבריהם, הוא מדגיש שוב ושוב:

אִם תֵּחָלְצוּ **לִפְנֵי ה'**,

וְעָבַר לָכֶם כָּל חָלוּץ ... **לִפְנֵי ה',**

וְנִכְבְּשָׁה הָאָרֶץ **לִפְנֵי ה',**

וִהְיִיתֶם נְקִיִּם **מֵה'** וּמִיִּשְׂרָאֵל.

אין כאן חזרה טכנית בלבד, אלא תיקון רוחני של הדיבור ושל התודעה. משה מלמד אותם שהמלחמה איננה רק לפני בני ישראל, אלא לפני ה': ההתחייבות איננה רק הסכם שבטי, אלא שליחות אלוקית.

ואכן, בני גד ובני ראובן הבינו את המסר. בתחילה אמרו: לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, ולאחר דברי משה הם אומרים: וַעֲבָדֶיךָ יַעַבְרוּ כָּל חֲלוּץ צָבָא לִפְנֵי ה' לַמִּלְחָמָה. (פס' כז)

זוהי משמעות החזרות בפרשה: התורה מראה כיצד דיבור מעשי ויבש מתעלה ונעשה דיבור של אמונה, אחריות ויראת שמים.